

Ár ndéantúis a thaispeáint agus labhairt fúthu

Súil thapa ar an gceacht

Bailigh na déantúis a rinne an rang níos luaithe sa mhodúl seo (túr, báid agus leapacha béiríní) agus cuir tús leis an gceacht ar mhata an chiorcail. Déan léiriú beo ar thaispeántas amháin le déantús samplach: coinnigh in airde é, ainmnigh an fhadhb bheag a gcuidíonn sé léi, ansin leag síos é. Insíonn na daltaí i gcogar do pháirtí faoi chuid amháin a chuidigh, ansin glacann siad páirt i gciorcail roinnte ina dtaispeánann seisear go hochtar páistí a ndéantús agus ina n-ainmníonn siad an jab beag atá aige, fad a thugann cara amháin trácht cineálta ag baint úsáide as an tús abairte. Cuir críoch leis le seiceáil thapa leis na hordóga.

Cuspóirí foghlama

- Déantús a thaispeáint agus a rá cén fhadhb bheag a réitíonn sé (do pháirtí, don mhúinteoir nó don rang)
- Trácht cineálta amháin a thabhairt nó a chloisteáil faoi dhéantús cara

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

Roimh an gcloigín, bailigh déantús gach páiste (túr, bád nó leaba bhéirín). Is leor grianghraf nó líníocht má chuaigh déantús abhaile nó má thit sé as a chéile. Glan spás don chiorcal, brúigh na cathaoireacha siar, leag na déantúis ar bhord íseal nó ar thráidire taobh thiar den mhata, agus bíodh réad cainte bog réidh agat.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
déantúis na ndaltaí ó níos luaithe sa mhodúl seo (túr, bád nó leaba bhéirín)	1	dalta	seomra ranga	grianghraf nó líníocht shimplí den déantús
mata ciorcail an ranga nó spás glan ar an urlár do chiorcal roinnte	1	rang	seomra ranga	suíonn na páistí ar chathaoireacha i gcruth crú capaill os comhair an mhúinteora mura bhfuil mórán spáis ar an urlár
réad cainte bog (liathróid bheag nó mála pónaire)	1	rang	seomra ranga	bréagán bog glan nó comhartha láimhe an mhúinteora a léiríonn cé leis an seal

Pointe sábháilteachta

Iompair na déantúis leis an dá lámh; coinnigh na túir is airde íseal; glan spás ar an urlár ionas nach dtuistfidh aon duine ar bhloic, ar bhoscaí ná ar phíosaí scaoilte.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Cuir na páistí ina suí ar mhata an chiorcail agus a ndéantúis in aice leo, ní ina n-ucht. Ná caith ach timpeall trí nóiméad leis seo: ainmnigh na trí chineál déantúis a rinne an rang agus fiafraigh cé atá réidh le rud éigin a thaispeáint. Fág an léiriú iomlán ar thaispeántas don chéad chéim eile.
- **Mar a roinneann déantóirí:** Coinnigh déantús samplach amháin in airde agus déan léiriú beo: ainmnigh an fhadhb bheag a gcuidíonn sé léi, taispeáin cuid amháin a chuidigh, ansin leag síos é. Ceartaigh roimh ré an tuairim gur ionann roinnt agus an déantús a thabhairt uait: taispeánaimid agus insímid, ansin coinnímid ár ndéantús. Fág tús abairte an tráchta chineálta don chiorcal.
- **Smaoinigh ar do dhéantús:** Coinníonn gach páiste a dhéantús féin ina lámh nó suíonn sé in aice leis. Cuir ceist amháin: cad é rud amháin a chuidigh leis oibriú? Tabhair timpeall tríocha soicind do chogarnach le páirtí, ansin iarr ar dhá phéire nó trí a smaoineamh a rá os ard ionas go gcloisfidh an rang samplaí láidre ar nós bun leathan nó imill fhillte.
- **Ciorcal roinnte:** Suigh i gchiorcal leis an réad cainte ionas nach labhróidh ach páiste amháin ag an am. Coinníonn gach duine a dhéantús in airde ar feadh nóiméid ghearr agus ainmníonn sé an fhadhb bheag do pháirtí nó duitse. Tabhair deis do thimpeall seisear go hochtar páistí an déantús a thaispeáint don rang ar fad ar feadh tamaill níos faide, ansin iarr ar chara amháin úsáid a bhaint as Rud cineálta amháin a thugaim faoi deara ná... fad atá an déantús fós in airde. Spreag na páistí le mionsonra fíor a lua sna tráchtanna: cruth, ábhar, seasmhacht, cluthaireacht.
- **Roinneamar agus d'éisteamar:** Fan sa chiorcal agus na déantúis fós i lámha na bpáistí. Athluaigh i bhfocail na bpáistí: taispeánamar ár ndéantúis, d'ainmníomar na jabanna beaga, agus dúramar rud cineálta amháin. Déan seiceáil leis na hordóga amháin: ordóg suas ó gach páiste a thaispeáin déantús; ordóg suas ó gach páiste a chuala nó a thug trácht cineálta. Coinnigh nithiúil é; ná fiafraigh díobh conas a mhothaigh siad faoin roinnt.

Cad ba cheart a fheiceáil

Seo mar a bhíonn taispeántas maith: coinníonn an páiste an déantús ionas go bhfeiceann a chairde é, ainmníonn sé jab simplí (ionas gur féidir leis an mbéirín codladh, ionas gur féidir leis snámh ar an uisce, ionas gur féidir leis an mbéirín feiceáil), agus suíonn sé síos nuair a bhíonn sé críochnaithe. Luann tráchtanna cineálta mionsonra fíor, mar shampla bun leathan nó líneáil bhog. Má tá déantús briste, is leor grianghraf nó líníocht: cuir fáilte roimhe agus luaigh gur minic a dheisíonn déantóirí rudaí agus a thugann siad faoi arís.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Ceapann páistí gur ionann an déantús a roinnt agus é a thabhairt uathu.** — Déan léiriú leis an déantús samplach: taispeáin é, inis an jab beag atá aige, ansin cuir ar ais in aice leat é agus abair go gcoinnímid ár ndéantús. Déan arís é uair amháin sa chiorcal má thairgeann aon duine a dhéantús do chara.
- **Iompaíonn trácht cineálta ina dheisiú nó ina cháineadh ar obair duine eile.** — Coinnigh an tús abairte teoranta do rudaí a thugtar faoi deara amháin (Rud cineálta amháin a thugaim faoi deara ná...) agus treoraigh na páistí chun cruth, ábhar nó cluthaireacht a lua. Úsáid Cén chuid a bhfuil cuma sheasmhach uirthi? má thosaíonn páiste ag moladh athruithe.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tabhair na habairtí tosaigh seo le rá ó bhéal: Chuidigh mo dhéantús le... agus Chuidigh an chuid seo mar...; lig do pháiste níos ciúine méar a dhíriú ar chuid fad a deir tusa na focail, nó cogar a chur i do chluas féin in ionad i gcluas páirtí.	• Nuair a ainmníonn siad an fhadhb bheag, spreag iad le mionsonra breise amháin a lua: Cé dó é? nó Cén chuid is mó a chuidigh?	• Iarr orthu an trácht cineálta a thabhairt ag lua mionsonra beacht (bun leathan, taobhanna scragaill, fabraic bhog) agus éisteacht féachaint an ndéanann déantús cara an jab beag a deirtear a dhéanann sé.

Nasc traschuraclaim

Nasc le Teanga ó Bhéal agus le OSPS: guth soiléir cainte, sealanna a ghlacadh le réad cainte, agus trácht cineálta amháin faoi rud a thugtar faoi deara in obair cara.